

Pécsi Ítéltábla

Az

ügy

száma:

Pf.V.20.103/2020/7.

.

A felperes:

felperes (cím2; tartózkodási hely: cím3.)

A felperes képviselője:

Dr. Beviz Ákos Péter ügyvéd (cím1.)

Az alperes:

alperes (cím4.)

Az alperes képviselője:

jogtanácsos (cím5.)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes (37. sorszám alatt)

alperes (36. sorszám alatt)

A per tárgya:

sérelemdíj

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

1.P.20.064/2020/31.

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatja, az alperes által a felperesnek fizetendő marasztalás összegét 700.000 (hétszázezer) forintra és annak az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamataira leszállítja, a felperest terhelő, az államnak fizetendő feljegyzett kereseti illeték összegét 558.000 (ötszázötvennyolcezer) forintra felemeli, ezen felüli fellebbezett részében az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül az alperesnek 72.500 (hetvenkétezer-ötszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak – az illetékes állami adóhatóság felhívására - 176.000 (százhetvenhatezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket. Az ezt meghaladó le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást szerint a felperes 8 év 10 hónap időtartamú börtönbüntetését tölti. 2017 januárjában az alperes Bv. intézet 26. számú zárkájában volt elhelyezve öt másik elítélttel együtt. 2017. január 6-án az alperes név4 volt büntetés-végrehajtási százados vezetésével zárkaellenőrzést tartott a 26. számú zárkában, mert arról kaptak információt, hogy kábítószer került az intézetbe. Az ellenőrzés során a fogvatartottak egyenként voltak a zárkában. A felperest érintő ellenőrzés alatt az ellenőrzést vezető tiszten kívül 4 hivatásos személy volt jelen. Az ellenőrzés során a zárkában több tiltott tárgyat, így SD kártyát, mobiltelefont és ahhoz való tartozékokat találtak. Miután a felperes úgy nyilatkozott, hogy a tárgyak az övéi, név4 a felperest három esetben, alkalmanként kétszer-háromszor tenyérrel pofon ütötte, majd az ellenőrzés végén leköpte. A bántalmazástól a felperes testi, vagy maradandó lelki sérülést nem szenvedett. A felperes fogvatartotti minőségére tekintettel és hátrányos intézkedésektől tartva nem mert feljelentést tenni a sérelem miatt. 2017. március 30-án írt levelet a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának a bántalmazásáról.
2017. május 3-án az egyik büntetés-végrehajtási tiszt feljelentése alapján indult büntető eljárás név4 elkövetővel szemben. A név6-a a 2018. június 8-án hozott szám2. számú ítéletével név4 vádlottat bűnösnek mondta ki négy rendbeli hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntetésében, ezért öt egy évi szabadságvesztésre ítélte börtön fokozatban, amelynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette, továbbá a vádlottat lefokozta. A név7-a a 2019. február 15-én hozott szám3. számú ítélettel az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a lefokozás katonai büntetés kiszabását mellőzte, az alkalmazott szabadságvesztés büntetést halmazati büntetésül tekintette kiszabottnak, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- A bántalmazás napján a felperest áthelyezték egy kétszemélyes zárkába, ahonnan 2017. január 10-én egy 8 személyes zárkába, majd onnan 2017. június 26-án ismét kétszemélyes zárkába került. A felperest az alperesi intézetben 2017. január 17-ig köművesként foglalkoztatták, majd 2017. május 4-ig nem dolgozhatott, amikortól könyvtárosként, majd 2018. március 1-jétől konyhai kisegítőként foglalkoztatták. A felperest kérelmére 2018. május 17-én a név8-ra), 2018. augusztus 8-án a Helység5-i Országos Bv. Intézetbe, majd 6 nap elteltével az alperesi intézetbe, ezt követően - közelebből nem ismert időpontban – a Helység3-i Fegyház és Börtönbe helyezték át, jelenleg is ott tölti büntetését.
- [2] A felperes leszállított keresetében 3.000.000.- Ft sérelemdíj és annak 2017. január 6. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felperes kereseti követelésének jogalapja az alperes mint közigazgatási jogkörben eljáró (közhatalmi jogkört gyakorló) szerv alkalmazottja által elkövetett személyiségi jogsértés, az emberi méltósághoz [Ptk. 2: 42. § (2) bekezdése] és a testi épséghez [Ptk. 2: 43. § a) pontja] fűződő személyiségi jog megsértése miatti sérelemdíj [Ptk. 2:52. §].
- [3] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A kereset jogalapját nem vitatta. A sérelemdíj összegszerűségét aránytalannak tartotta, állította, hogy az nincs összhangban a bírói gyakorlattal. Arra hivatkozott, hogy a felperes leköpcése nem volt bizonyított, a felperes testi épsége nem sérült, a sérelem egy zárt intézeti környezetben történt, a büntetőügyben

hozott ítélet az intézetben köztudottá vált, ez a felperesnek elégtételt szolgáltatott. Mindezek miatt az alperes szerint a sérelemdíj megállapítása nem indokolt.

- [4] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forintot és annak 2017. január 7. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak 540.000 forint feljegyzett kereseti illetéket azzal, hogy a fennmaradó feljegyzett kereseti illeték az államot terheli. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [5] Az elsőfokú bíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2: 42. § (2) bekezdése a Ptk. 2:52. § (1) és (2) bekezdése és 6:548. § (2) bekezdése alapján a keresetet jogalapjában részben megalapozottnak találta, megállapította, hogy az alperes alkalmazottja a felperes többszöri arculütésével és egyszeri leköpésével a felperes emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát megsértette, ugyanakkor a felperes testi épségének, testi és lelki egészségének megsértését nem találta bizonyítottnak. Rögzítette, hogy a kereset elbírálása során nem volt helye a perbeli bántalmazást követően a felperes által az alperesnél elszenvedett egyéb sérelmek értékelésének, vagy a más intézetbe való áthelyezés körülményei vizsgálatának.
- [6] A sérelemdíj mértékének meghatározásakor az elsőfokú bíróság a Ptk. 2: 52. § (3) bekezdése alapján figyelemmel volt a jogsértés ismétlődő jellegére, arra, hogy közhatalmat gyakorló szerv hivatásos szolgálati viszonyban álló tagja, kiszolgáltatott helyzetben levő elítélt terhére, az elítélt által szolgáltatott ok nélkül követte el a bántalmazást, holott az intézkedés törvényes kereteinek megtartása a kötelezettsége lett volna. Értékelte, hogy az elkövetéskor jelenlevő négy további hivatásos személy nem lépett közbe, nem akadályozta meg a cselekmény folytatását, ezzel erősítette a felperes megalázottságát és kiszolgáltatott helyzetét. Utalt arra, hogy a közhatalmat gyakorló alperes felelősségének súlyát nem csökkenti, és vele szemben a sérelemdíj mint magánjogi szankció alkalmazását nem teszi indokolatlanná, hogy az elkövető magánszemély büntetőjogi felelősségre vonása megtörtént, és ez a tény az intézetben belül az elítéltek között is ismertté vált. A jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatása tekintetében annak tulajdonított jelentőséget, hogy a bántalmazás nem kapott szélesebb nyilvánosságot, mert a többi elítélt nem látta, viszont a felperesnek mint a büntetés-végrehajtási intézetben a hivatásos állománytól függő helyzetben levő elítéltnak korlátozottak voltak az érdekérvényesítési lehetőségei, a felperes érthetően tartott a további hátrányoktól, ha a sérelme miatt panasszal él. Nem fogadta el hitelesnek a felperesnek azt az állítását, hogy 10 fölött volt azoknak a száma, akik jelen voltak a bántalmazásnál, mert ez ellentétben állt a felperesnek és a többi tanúnak a büntetőügyben tett vallomásával. A jogsértésnek a sértettre gyakorolt hatása körében vette figyelembe, hogy a betegség szintjét elérő, vagy elhúzódó pszichés állapotromlás bekövetkezését a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztották alá.

Utalt arra, hogy hasonló jellegű, a testi, lelki egészség és az emberi méltóság tetteles sérelmével együtt járó személyiségi jogsértések területén jelentős számú bírói gyakorlat nem áll rendelkezésre, e körben a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.777/2018/5. és 6.Pf.20.515/2017/4. számú ítéletére utalt. A felperes eredeti keresetében kért 10.000.000 forint sérelemdíjat kirívóan aránytalanul eltúlzottnak, a 3.000.000 forintra leszállított keresetet pedig eltúlzottnak, az elszenvedett nem vagyoni sérelemmel arányban nem állónak találta. Az összes körülmény értékelésével, elsősorban a közhatalmat gyakorló szerv magasabb felróhatósági foka és a felperes intézetben belüli kiszolgáltatott helyzete miatt a 2017. év eleji értékviszonyok alapján 1.000.000 forint sérelemdíjat látott megfelelőnek a felperest az emberi méltóságának megsértése miatt ért nem vagyoni sérelem kompenzálására, és egyúttal az alperes személyiségi jogsértő magatartásának magánjogi szankcionálására.

- [7] Az ítélet ellen a felperes és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.
- [8] A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és az alperes marasztalásának 3.000.000 forint és annak 2017. január 17-től járó kamataira történő felemelését, valamint az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.
- Fellebbezése indokolásában előadta, hogy bár az elsőfokú ítélet többször is hivatkozott arra, hogy a felperesnél orvosi igazolással igazolt, kimutatható pszichés károsodás nem jelentkezett, azonban elképzelhetetlen, hogy a felperesben az a kiszolgáltatott helyzet, amelybe a bántalmazással fogvatartói illetve rabtársai előtt került, ne okozott volna lelki, pszichés károsodást. A felperes alárendeltségi helyzetben volt a bántalmazások során, nem a bántalmazást követően, hanem jóval később tett vallomást, amikor a bántalmazó ellen már hivatalos eljárás is indult. Ennek oka az volt, hogy a felperest megfélemlítették, folyamatos fenyegetettségben érezte magát. A felperest állandó kialvatlanság, félelem, depresszió és rémálmok gyötörték, ezért is kérelmezte az áthelyezését. Arra hivatkozott, hogy egy büntetésvégrehajtási intézettől elvárható, hogy a jogállamiság elvéből fakadóan, illetve a közbizalom fenntartása érdekében a végrehajtás törvényességét mindenek felett biztosítsa, éppen ezért az alperes munkavállalója által okozott sérelem sokkal súlyosabb, mint ha azt az intézet falain kívül okozta volna.
- Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által említett jogesetek nem hasonlíthatóak a perbeli esethez, amikor fogvatartó-fogvatartotti viszonyban kerül sor a bántalmazásra, ahol a felperesnek esélye sincs a helyszínt elhagyni, jogaiért megfelelően kiállni.
- Előadta, hogy keresetét az uniós joggyakorlat mértékének megfelelően nyújtotta be, azt az elsőfokú bíróság eltúlzott mértékűnek találta, ezért módosította sérelemdíj összegét 3.000.000 forintra. Az uniós joggyakorlat ismeretében, és tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott két jogeset összehasonlítási alapot nem képez jelen üggyel, továbbra is 3.000.000 forint sérelemdíj megállapítását kérte.
- [9] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a sérelemdíj összegének 500.000 forintra történő leszállítását, valamint a felperes perköltségben való marasztalását kérte.
- Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított 1.000.000 forint összegű sérelemdíj eltúlzott mértékű figyelemmel arra, hogy a felperes sem a testi, sem a lelki sérüléseket bizonyítani nem tudta, a felperes más bv. intézetbe történő átszállítása és a bántalmazás közötti ok-okozati viszony ugyancsak nem volt bizonyított az elsőfokú eljárásban. Az alperes álláspontja szerint a felperest nem érte olyan mértékű jogsérelem, amely miatt 1.000.000 forint sérelemdíj megállapítása lenne indokolt. Utalt arra, hogy a Ptk.2:52.§ (3) bekezdése alapján a jogsértés súlya megmutatkozhat testi változásban, lelki változásban, környezeti változásban. Utalt a Fővárosi Ítéltábla 1/2013. (VI.17.) számú polgári kollégiumi véleményére, amely szerint a felelősség feltétele a magatartás és a sérelem közötti ok-okozati összefüggés, a felróhatóság és a személyiséget ért valamilyen fokú hátrány, amely lehet testi, lelki vagy a sérelmet szenvedett személyt körülvevő környezeti változás. Rámutatott, hogy a perbeli esetben a felperes semmilyen testi vagy lelki károsodást bizonyíthatóan nem szenvedett, a felperesnek negatív környezeti változást sem kellett átélnie. A Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.515/2017/4. számú ítéletében megítélt 500.000 forint nemvagyoni kártérítés, illetve a Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.044/2020/4. számú ítéletében hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás miatti személyiségi jogsértés következtében megállapított 800.000 forint sérelemdíj figyelembevételével az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj 500.000 forintra történő leszállítását tartotta indokoltnak.
- [10] A felperes fellebbezése nem megalapozott, az alperes fellebbezése részben megalapozott.

- [11] A jogerős büntető ítéletre és az alperes elismerésére figyelemmel az nem volt vitás a perben, hogy az alperes alkalmazottja a felperest 2017. január 6. napján fizikailag bántalmazta, több alkalommal arcul ütötte és egy alaklommal leköpte. Az elsőfokú bíróság helyesen találta megalapozottnak a kereset jogalapját a Ptk. 2: 42.§ (2) bekezdése, a Ptk. 2:52. § (1) és (2) bekezdései és 6:548. § (2) bekezdése alapján.
- [12] A sérelemdíj mértékét a bíróságnak az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel kell meghatároznia a Ptk. 2:52.§ (3) bekezdése értelmében. A nem vagyoni hátrányok vagyoni mércével mérhetetlenek; a cél az elszenvedett sérelem másfajta előnnyel való hozzávetőleges kiegyensúlyozása. Az összecszerűség megállapítása az egyedi konkrét tényállás elbírálása alapján lehetséges, minden eset különböző, így csakis az ügyben eljáró bíróság jogalkalmazási tevékenységére tartozik az összeg meghatározása [34/1992. (VI. 1.) AB határozat].
- [13] A sérelemdíj összegének meghatározásánál irányadó, törvényben meghatározott szempontokon túlmenően lényeges, hogy a sérelemdíj mint a személyiségi jogsértés egyik lehetséges szankciójának a funkciója kettős: egyrészt kompenzációs szerepet tölt be a személyiségi jogsértés tekintetében, emellett magánjogi büntetésnek is tekintendő a hasonló jogsértések megelőzésének céljával. Mindezen körülmények együttes figyelembevételével kell az adott esetben a fél javára megítélhető sérelemdíj mértékéről határozni. A sérelemdíj mértékének meghatározásakor a jogintézmény büntető funkciójára a sértettnek okozott hátrány nagyságától függetlenül figyelemmel kell lenni. Így a bíróság a sérelemdíj mértékében akkor is kifejezésre juttathatja a társadalom rosszallását, ha a sértettnek okozott hátrány nem jelentős (Kúria Pfv.IV.20.432/2019/5.).
- [14] A másodfokú bíróság megítélése szerint a fentiek alapján a sérelemdíj összegének meghatározása során értékelendő körülményeket – így a felperes fellebbezése indoklásában kiemelteket is - az elsőfokú bíróság teljeskörűen és kellő súllyal értékelte, a felperes fellebbezésében nem hivatkozott olyan további e körben értékelendő szempont, amely az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj összegének felemelését indokolná.
- [15] Az elsőfokú bíróság által ismert – a sérelemdíj összegének meghatározásakor figyelembe vett – eseti döntések mellett az alperes fellebbezésében olyan további, az elsőfokú bíróság által nem értékelt döntésre, a Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.044/2020/4. számú ítéletére hivatkozott, amelynek tényállása szerint a felperest az alperes büntetés-végrehajtási intézetben töltött jogerős szabadságvesztés büntetése során, 2017. január 6. napján az alperes állományába tartozó két tiszthelyettes behívta a 3. számú motozó zárkába. Egyikük egy alkalommal jobb kézzel tenyérrel arcul ütötte, amitől a földre esett, azt követően a másik tiszthelyettes a földön fekvő felperest két alkalommal tenyérrel a fején megütötte és két alkalommal a felső testébe rúgott. A bántalmazástól a felperes látható sérülést nem szenvedett, annak hatására azonban bevizelt. Az ügyben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megítélt 500.000 forint sérelemdíj összegét 700.000 forintra tartotta indokoltnak felemelni.
- [16] A hivatkozott ítélet a perbeli tényálláshoz hasonló tényállás alapján született, a perbelivel azonos napon, az alperes alkalmazottja által hivatalos eljárásban, fogvatartott sérelmére elkövetett bántalmazás következményeként. Mindkét ügyben sérült a sértett emberi méltósága, a hivatkozott ügyben megállapítható volt a sértett testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogának sérelme is.
- [17] A fenti döntést is figyelembe véve és a perbeli eset összes körülményével egybevetve a másodfokú bíróság - a Pp.369.§ (3) bekezdés d) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva - az elsőfokú bíróság által megítélt 1.000.000 forint sérelemdíj összegét indokoltnak tartotta leszállítani, azt mérlegeléssel 700.000 forintban határozta meg olyan összegként, amely

arányban áll a felperest ért sérelmekkel és alkalmas azok más nemű előnnyel való kompenzálására.

- [18] A fentieknek megfelelően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben változtatta meg, a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján.
- [19] A részben sikeres alperesi fellebbezés folytán a Pp.83.§ (2) bekezdése és 102.§ (1) bekezdése alapján, a pernyertesség-pervesztesség arányának módosulására tekintettel döntött a másodfokú bíróság a felperest terhelő le nem rótt kereseti illeték felemeléséről.
- [20] Sikertelen fellebbezése folytán a felperes a Pp.83.§ (1) bekezdése és 102.§ (1) bekezdése alapján 160.000 forint, a részben sikeres alperesi fellebbezésre tekintettel Pp.83.§ (2) bekezdése és 102.§ (1) bekezdése alapján további 16.000 forint le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viselésére köteles, az ezt meghaladó le nem rótt fellebbezési illeték a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az államot terheli.
- [21] A sikertelenül fellebbező felperes saját fellebbezése alapján perköltséget nem igényelhet, és a Pp.83.§ (1) bekezdése alapján viselni tartozik a pernyertes alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét, valamint a részben sikeres alperesi fellebbezés folytán a Pp.83.§ (1) bekezdése és a Pp.82.§ (2) bekezdése alapján a nagyobb részben pernyertes alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét. Az alperes által e körben igényelt 500.000 forint jogtanácsosi munkadíjat a másodfokú bíróság eltúlzottnak találta, azt a fellebbezési pertárgy értékekre, a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdésére, valamint az elvégzett jogtanácsosi munka mértékére tekintettel együttesen 72.500 forintban állapította meg.

Pécs, 2021. február 11.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró